

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOMES ĢENERĀLSEKRETARIĀTS

~PAMATINFORMĀCIJA~

Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos/Eiropas Ārējās darbības dienests

2009. gada novembris

ES Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos

Neoficiālā sanāksmē Briselē 19. novembrī, pirms Lisabonas Līguma stāšanās spēkā 1. decembrī, ES valstu un valdību vadītāji vienojās iecelt *Catherine ASHTON* kundzi par Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos.

Kādi ir viņa pienākumi?

Ārlietās Augstā pārstāve īsteno funkcijas, kuras agrāk īstenoja ik pa sešiem mēnešiem rotējošā prezidentvalsts, ES Augstais pārstāvis KĀDP lietās un komisārs ārējo sakaru jautājumos. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 18. pantu un 27. pantu Augstā pārstāve

- vada Savienības kopīgo ārpolitiku un drošības politiku;
- ar saviem priekšlikumiem sniedz ieguldījumu šīs politikas veidošanā, ko viņa veiks saskaņā ar Padomes dotajām pilnvarām, un nodrošina šajā jomā pieņemto lēmumu īstenošanu;
- vada Ārlietu padomi;
- ir viena no Komisijas priekšsēdētāja vietniekiem. Viņa nodrošina Savienības veiktu ārēju darbību saskaņotību. Viņa Komisijā atbild par tās pārziņā esošo ārējo attiecību veidošanu un citu Savienības ārējo darbību aspektu koordināciju;
- pārstāv Savienību jautājumos, kas saistīti ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku, Savienības vārdā vada politikas dialogu ar trešām pusēm un pauž Savienības nostāju starptautiskās organizācijās un starptautiskās konferencēs;
- pārvalda Eiropas Ārējās darbības dienestu un Savienības delegācijas trešās valstīs un starptautiskās organizācijās.

P R E S E

Kā viņu iecels?

Augsto pārstāvi ieceļ Eiropadome, pieņemot lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu, ar Komisijas priekšsēdētāja piekrišanu.

Eiropas Parlaments ar balsojumu apstiprināja viņas kandidatūru, tāpat kā Komisijas priekšsēdētāja un pārējo Komisijas locekļu kandidatūras.

Papildu pasākumi

Augstajai pārstāvei pilnvaru īstenošanā palīdz Eiropas Ārējās darbības dienests (skatīt turpmāk). Vajadzības gadījumā viņa saņem Padomes un Komisijas dienestu atbalstu.

Pirms Lisabonas Līguma

Iepriekšējo Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos biroju izveidoja 1999. gadā (Amsterdams Līgums). Kopš tā laika ES Augstais pārstāvis KĀDP lietās bija *Javier Solana*. Viņš palīdz Padomei ārpolitikas jautājumos, sniedzot ieguldījumu politikas lēmumu formulēšanā, sagatavošanā un īstenošanā. Viņš rīkojas Padomes vārdā, risinot politikas dialogu ar trešām pusēm. Ik pa sešiem mēnešiem rotējošā prezidentvalsts ir atbildīga par Ārējo attiecību padomes vadību, pārstāv Savienību KĀDP lietās, īsteno pieņemtos lēmumus un pauž ES nostāju starptautiskā mērogā.

Eiropas Ārējās darbības dienests

LES 27. panta 3. punkts ir juridiskais pamats Padomes lēmumam par Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) organizāciju un darbību.

"Augstajam pārstāvim pilnvaru īstenošanā palīdz Eiropas Ārējās darbības dienests. Šis dienests strādā sadarbībā ar dalībvalstu diplomātiskajiem dienestiem, un tajā ir Padomes Ģenerālsekretariāta un Komisijas attiecīgo struktūrvienību ierēdņi, kā arī darbinieki, kurus ir norīkojuši dalībvalstu diplomātiskie dienesti. Eiropas Ārējās darbības dienesta organizāciju un darbību nosaka ar Padomes lēmumu. Padome lēmumu par Augstā pārstāvja priekšlikumu pieņem ar vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un pēc tam, kad saņemta Komisijas piekrišana."

Eiropadome 2009. gada 30. oktobrī vienojās par pamatnostādnēm Eiropas Ārējās darbības dienestam (dok. [14930/09](#)). Nākamais Augstais pārstāvis tika aicināts nākt klajā ar priekšlikumu par EĀDD organizāciju un darbību iespējami īsā laikā pēc Lisabonas Līguma stāšanās spēkā, lai Padome to pieņemtu vēlākais līdz 2010. gada aprīļa beigām.

Kas ir Eiropas Ārējās darbības dienests?

Saskaņā ar Eiropadomes 2009. gada oktobrī pieņemtajām pamatnostādnēm Eiropas Ārējās darbības dienests būs vienīgais dienests Augstās pārstāves pakļautībā. Eiropas Ārējās darbības dienestam (EĀDD) ir organizatorisks statuss, kas liecina par Augstās pārstāves vienreizīgo nozīmi un funkcijām ES sistēmā un sniedz viņai atbalstu.

Ko tas darīs?

EĀDD palīdzēs Augstajai pārstāvei nodrošināt Savienības ārējo darbību saskaņotību un koordināciju, kā arī sagatavot politikas priekšlikumus un īstenot tos pēc tam, kad tos apstiprinājis Padome. Tas palīdzēs arī Eiropadomes priekšsēdētājam un Komisijas priekšsēdētājam un locekļiem veikt to attiecīgās funkcijas ārējo attiecību jomā un nodrošinās ciešu sadarbību ar dalībvalstīm. EĀDD sastāvā vajadzētu būt vienotām ģeogrāfiskām (aptverot visus reģionus un valstis) un tematiskām vienībām, kas Augstās pārstāves vadībā turpinātu veikt uzdevumus, ko šobrīd īsteno attiecīgās Komisijas un Padomes Sekretariāta struktūrvienības. Līgumā definētajai tirdzniecības un attīstības politikai būtu jāpaliek attiecīgo Komisijas komisāru atbildībā.

Kas būs tā darbinieki?

EĀDD darbiniekus iecels amatā Augstā pārstāve, un viņus atlasīs no trim avotiem: no atbilstīgām Padomes Ģenerālsekretariāta nodaļām, no Komisijas un no dalībvalstu diplomātiskajiem dienestiem. Darbā pieņemšana notiks, pamatojoties uz nopelniem, lai nodrošinātu spējīgāko, efektīvāko un godīgāko darbinieku pakalpojumus, vienlaikus nodrošinot adekvātu ģeogrāfisku līdzsvaru.

Krīžu pārvarēšanas struktūras

Lai dotu iespēju Augstajai pārstāvei īstenot Eiropas drošības un aizsardzības politiku (EDAP), ES krīžu pārvarēšanas struktūrām būtu jābūt daļai no EĀDD, pilnībā ņemot vērā to specifiku. Šīs struktūras veidos vienību, ko tieši vadīs un par ko tieši atbildīga būs Augstā pārstāve.

Kāds būs tā juridiskais statuss?

EĀDD būtu jābūt dienestam, kas pēc būtības ir *sui generis* un kurš ir nošķirts no Komisijas un Padomes Sekretariāta. Tam jābūt autonomam attiecībā uz administratīvo budžetu un darbinieku pārvaldīšanu. EĀDD būs pašam sava iedaļa ES budžetā, uz ko attieksies parastie budžeta un kontroles noteikumi. Augstā pārstāve ierosinās un īsteno EĀDD budžetu.

Kā to finansēs?

EĀDD izveides vadmotīvs būs rentabilitātes princips, lai nodrošinātu budžeta neitralitātes saglabāšanu. Iespējams, ka būs vajadzīgs ierobežots papildu amata vietu skaits dalībvalstu pagaidu darbiniekiem, ko finansēs, izmantojot pašreizējos finanšu plānus.

ES delegācijas

Komisijas delegācijas kļūs par Savienības delegācijām Augstās pārstāves vadībā un būs daļa no EĀDD struktūras. Delegācijās būs gan pastāvīgie EĀDD darbinieki (tostarp delegāciju vadītāji), gan Komisijas attiecīgo dienestu darbinieki. Visiem darbiniekiem būtu jāstrādā delegācijas vadītāja pakļautībā. ES delegācijas strādās ciešā sadarbībā ar dalībvalstu diplomātiskajiem dienestiem. Tām būtu jāatbalsta darbs saistībā ar Savienības pilsoņu diplomātisko un konsulāro aizsardzību trešās valstīs.